

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **T. C. O.**, zast. Mgr. Michalem Vejlupkem, advokátem, se sídlem v Ústí nad Labem, Pařížská 6, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 4. 2004, č. j. 15 Az 490/2003 – 11,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 4. 2004, č. j. 15 Az 490/2003 – 11 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 7. 11. 2002, č. j. OAM-2758/VL-19-P16-2002, zastavil žalovaný řízení o udělení azylu žalobci podle § 25 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), s odůvodněním, že žalobce se opakovaně a bez omluvy nedostavil k pohovoru za účelem objasnění důvodů své žádosti o udělení azylu, přičemž stav spisového materiálu neumožňoval správnímu orgánu ve věci rozhodnout.

Proti citovanému rozhodnutí podal žalobce včas opravný prostředek (žalobu), v němž namítal, že řízení o jeho žádosti o udělení azylu bylo zastaveno z důvodů, o kterých nevěděl, a které se dozvěděl až v den sepisu žaloby, kdy obdržel první pozvání k pohovoru, a kdy mu byl vysvětlen důvod zastavení řízení. Uvedl, že pokud ho správní orgán činí vinným, že nesplnil azylový zákon, pak jeho důvody nebyly – nejsou nejspravedlivější. Žádal o přezkoumání žádosti a vyslovil důvěru ve spravedlnost soudce. Dodal, že „v azylu“ nikdy

neopomněl nechat prodloužit svůj průkaz a tam také znali adresu, na které bydlí. Z toho důvodu se domníval, že pozvánky mu mohly být poslány na adresu, na které se nachází, nebo mu měly být předány osobně. Kdyby se tak stalo, neměl žádný důvod nezúčastnit se jakéhokoliv setkání či interview, nebo čehokoliv jiného.

Krajský soud v Ústí nad Labem poté co zaslal účastníkům poučení o složení senátu a o svém záměru rozhodnout o žalobě bez nařízení jednání, jestliže to účastníci shodně navrhnou nebo s tím vysloví souhlas (který se pokládá za udělený též tehdy, nevyjádří-li účastník řízení do dvou týdnů od doručení poučení svůj nesouhlas s takovým projednáním věci), bez nařízení jednání rozsudkem ze dne 7. 4. 2004, č. j. 15 Az 490/2003 – 11, žalobu zamítl a současně vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalobu neshledal důvodnou, neboť – jak konstatoval – z obsahu správního spisu jednoznačně vyplynulo, že žalobce dne 22. 7. 2002 a opětovně 26. 8. 2002 svévolně opustil zařízení, kde byl hlášen k pobytu, předvolání k pohovoru mu tedy bylo doručeno postupem podle § 24 odst. 2 zákona o azylu uložením a oznámení o uložení písemnosti bylo vyvěšeno. K pohovoru na den 9. 9. 2002 se žalobce bez omluvy nedostavil a do uvedeného zařízení se vrátil až 18. 9. 2002, přičemž 20. 10. 2002 pobytové zařízení opětovně svévolně opustil. Druhé předvolání na den 4. 11. 2002 mu bylo opět doručeno postupem podle § 24 odst. 2 citovaného zákona. Do zařízení se vrátil až 19. 11. 2002 a 3. 2. 2003 opět odešel, a to na privátní adresu. Před tímto datem žádný jiný jeho pobyt (než v azylovém zařízení) nebyl objektivně znám. Rozhodně není prokázána námitka žalobce, že „v azylu měli adresu jeho tehdejšího pobytu“. Také jeho námitka, že nebyl náležitě poučen, je vyvrácena skutečnostmi, které o této okolnosti uvádí žalovaný, totiž že žalobce byl poučen o právech a povinnostech žadatele o azyl, což stvrdil svým podpisem. Obsah spisového materiálu přitom žalovanému nedovoloval o věci rozhodnout a žalovaný proto při splnění těchto podmínek správně použil ustanovení § 25 písm. d) zákona o azylu a zákonným způsobem řízení zastavil.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), když tvrdí, že soud nesprávně celou věc právně posoudil, a současně, že skutková podstata, z níž správní orgán a následně i krajský soud v napadeném rozsudku vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, a že při samotném správním řízení byl správním orgánem porušen zákon, což ovlivnilo i napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem. Zdůrazňuje, že je osobou neznalou českého jazyka a v této souvislosti vyslovuje přesvědčení, že mu měl být v soudním řízení ustanoven právní zástupce z řad advokátů k ochraně jeho oprávněných práv a zájmů, což se nejen nestalo, ale ani o této možnosti nebyl soudem ve smyslu § 30 o. s. ř. poučen. To pokládá za vadu proběhlého soudního řízení, a proto je kasační stížnost podávána rovněž z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

K věci samé pak uvádí, že o politický azyl požádal po svém příjezdu do České republiky, kam se mohl legálně dostavit na základě pozvání svého bratra, který zde již žije řadu let. Na Kubě, která je jeho domovským státem a kde se narodil, byl politicky pronásledován, neboť byl odpůrcem totalitního režimu Fidela Castra. Pohovor, během kterého o azyl požádal, se uskutečnil v uprchlickém táboře ve F.-M. již v prvním pololetí roku 2002. Není pravdou, že by se opakovaně nedostavoval k pohovoru, či že by neposkytl informace nezbytné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci. V azylovém zařízení v B., kde byl hlášen k pobytu, poskytl svou adresu – Ú. n. L., Z. V. 865/29, což je adresa jeho bratra, na níž se zdržoval, a kde také mohl být kdykoliv kontaktován, a při jakékoliv návštěvě azylového zařízení v B. vždy tuto adresu potvrzoval. Nikdy nebyl vyrozuměn o tom, že by se měl

dostavit k nějakému pohovoru. Pokud by tomu tak bylo, nic by mu v tom nebránilo, protože má zájem na udělení azylu v České republice. Domnívá se, že se jedná o nedorozumění, které vyplývá z jeho neznalosti českého jazyka a zdejších poměrů. Popírá, že by svévolně opustil azylové zařízení a nesdělil adresu svého pobytu správnímu orgánu. Tuto adresu sdělil vždy při opuštění zařízení za účelem návštěvy bratra v Ú. n. L.. Pokud mu nějaká písemnost byla uložena v azylovém zařízení, tak se o tom nedozvěděl ani následně, přestože v zařízení poté poměrně dlouhou dobu pobýval. Nevyslovený nesouhlas se záměrem soudu rozhodnout o jeho žalobě bez jednání, je rovněž důsledkem jeho neznalosti českého jazyka a českých zákonů, když žalobce předpokládal, že mu bude soudem určen právní zástupce; pokud se tak nestalo, pokládá to za vadu soudního řízení. Rovněž se domnívá, že mu ve věci měl být ustanoven tlumočník jazyka španělského, případně mu listiny od soudu měly být zasílány v tomto jeho mateřském jazyce. To se však nestalo, což rovněž pokládá za vadu proběhlého řízení. Domnívá se, že v souladu s čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, měl a má právo na právní pomoc v řízení před soudy, a to od počátku řízení. Právní zástupce ani tlumočník mu však nebyl ustanoven, a proto se domnívá, že byl porušen čl. 37 odst. 4 téže Listiny. Dovozuje proto, že řízení o udělení azylu bylo zastaveno v rozporu se zákonem a nezákonný je i napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem. Správní řízení i soudní řízení je provázeno vadami, které měly za následek takovéto nesprávné rozhodnutí soudu. Dodává, že v jeho domovské zemi byl pronásledován jako odpůrce totalitního režimu, byl zde ohrožován na životě a svobodě, byla potlačována jeho demokratická práva a svobody. Po svém příjezdu učinil prohlášení s úmyslem žádat o azyl, a to právě z důvodu ochrany před pronásledováním totalitním režimem na Kubě. Domnívá se proto, že podmínky pro udělení azylu jeho osobě v České republice byly splněny v souladu s § 12 zákona o azylu. Skutečností rovněž zůstává, že se nezdržoval na různých adresách, ale jen v azylovém zařízení, případně na adrese svého bratra. Ten mu v těžkých začátcích na území nového státu pomáhá. Žalobce v České republice neporušuje zákon a snaží se žít řádným životem. Navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně žádá o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti v souladu s § 107 s. ř. s., neboť se jedná o rozhodnutí o jeho osobním stavu, jehož výkon by ve svém důsledku znamenal porušení jeho lidských práv a pro něho nenahraditelnou újmu, přičemž přiznání odkladného účinku kasační stížnosti by nebylo v rozporu s veřejným zájmem a zákony České republiky. Zdůrazňuje, že pokud by byl vyhoštěn či vydán na Kubu, znamenalo by to pro něho ohrožení jeho života.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel její oprávněnost s tím, že se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Žalovaný popírá, že by stěžovatel po opuštění azylového zařízení poskytl adresu pro doručování písemností (jde o azylové zařízení v B.), neboť takové skutečnosti ze správního spisu nebyly zjištěny. Správní orgán vyslovil domněnku, že stěžovatel uvedl změnu adresy pro doručování až v době pozdější, než měly být provedeny pohovory, k nimž se nedostavil, ačkoliv byl správním orgánem k tomu opakovaně řádně vyzván. Žalovaný nesouhlasí s tvrzením stěžovatele, že by nikoliv svévolně opouštěl azylové zařízení a dodává, že dle evidence správního orgánu opustil stěžovatel svévolně toto zařízení třikrát, aniž by uvedl adresu svého pobytu mimo azylové zařízení. Ke stěžovatelem namítanému neustanovení právního zástupce a tlumočníka pro řízení odkázal správní orgán na judikát Nejvyššího správního soudu sp. zn. 3 Az (správně 3 Azs) 18/2003.

Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud nepřiznal kasační stížnosti odkladný účinek a poté ji jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, touto stížností je napadeno rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, přičemž stěžovatel je zastoupen advokátem. Napadený rozsudek Nejvyšší správní soud poté přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatel podává z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy pro nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a písm. b) též proto, že skutková podstata, z níž správní orgán a následně i krajský soud v napadeném rozsudku vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, přičemž při samotném správním řízení byl správním orgánem porušen zákon, což ovlivnilo napadené soudní rozhodnutí. Dovolává se též důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy jiné vady řízení před soudem, mohla-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Za takovou vadu označuje skutečnost, že stěžovateli jako osobě neznalé českého jazyka nebyl v řízení soudním ustanoven právní zástupce z řad advokátů k ochraně jeho práv a zájmů, a že o této možnosti ani nebyl soudem ve smyslu § 30 o. s. ř. poučen.

Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že všech tří uplatněných důvodů kasační stížnosti se stěžovatel dovolává právem.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel, který letecky přicestoval do České republiky dne 27. 2. 2002, a který je státním příslušníkem Kubánské republiky, požádal dne 27. 5. 2002 na Oblastním ředitelství cizinecké a pohraniční policie - oddělení cizinecké policie ve Frýdku-Místku o udělení azylu v České republice. V žádosti, která s ním byla sepsána na pracovišti ve Vyšních Lhotách dne 28. 5. 2005 uvedl, že do České republiky přicestoval sám, je svobodný, je schopen se dorozumět pouze ve španělském jazyce a na území České republiky počítá po dobu řízení o udělení azylu s pomocí svého bratra C. T. C., bytem v Ú. n. L., Z. V. 29, a jeho manželky P. T., bytem tamtéž. Současně uvedl, že v České republice pobýval již v měsících červenci – říjnu 1998 rovněž u svého bratra na výše uvedené adrese. K důvodům žádosti o udělení azylu uvedl, že na Kubě byl členem organizace Libertad y Democracia, která se stavěla proti tamějšímu politickému režimu. Kvůli činnosti v této organizaci ztratil práci a byl několikrát vyslýchán na policii. V rámci této organizace hledal pomoc, ale na Kubě není v takovém případě dovoleno žádat o pomoc. Vyslovil obavu, že v případě návratu do vlasti by vůči němu bylo použito represí. Vysvětlil, že bezprostředně po svém příjezdu do České republiky (dále jen „ČR“) o azyl nepožádal, protože o této možnosti nevěděl. Obdobné skutečnosti pak rozvedl v ručně španělsky psaném (do češtiny přeloženém) dodatku k důvodům své žádosti o udělení azylu. Dodal, že pro jeho činnost ve výše uvedené organizaci jej policie kontrolovala a pronásledovala, přičemž tato činnost spočívala v roznášení plakátů a propagačního materiálu v době průvodů a jiných politických aktivit, které se konaly. Uvedl, že jeho cílem je, aby na Kubě byla demokracie stejně jako v ostatních zemích a ne pouze jedna strana. Proto žádá o azyl v ČR. Téhož dne, t. j. 28. 5. 2002 učinil stěžovatel čestné prohlášení, že převzal poučení pro žadatele o udělení azylu na území ČR v jazyce španělském, byl seznámen s jeho obsahem a porozuměl mu.

Ve spise je dále založena evidenční karta žadatele o azyl č. V034617, kde v rubrice pohyb žadatele je uveden jeho příchod do přijímacího střediska Vyšní Lhoty dne 28. 5. 2002, odchod dne 18. 6. 2002. Téhož dne je zaznamenán stěžovatelův příchod do PoS Červený Újezd a 22. 7. 2002 svévolný odchod odsud. 24. 7. 2002 je vyznačen opětovný příchod do téhož azylového zařízení a 26. 8. 2002 svévolný odchod odsud. Dnem 18. 9. 2002 je vyznačen opětovný příchod a 20. 10. 2002 svévolný odchod. Dne 19. 11. 2002 vyznačen opětovný příchod a dne 3. 2. 2003 odchod, přičemž u téhož data je poznámka: pobyt – privát, u J. T., Ú. n. L., Z. V. 865/29. Dále je ve spise založeno I. předvolání k pohovoru ve věci řízení o azylu ze dne 27. 8. 2002, s tím, aby se stěžovatel k pohovoru dostavil dne 9. 9. 2002 na pracoviště OAMP v Červeném Újezdu. Dále je pod předvoláním poznámka, že vzhledem k tomu, že se jmenovaný nezdržuje v místě svého hlášeného pobytu, byla písemnost doručena podle § 24 odst. 2 zákona o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb. Písemnost byla uložena u pověřeného zaměstnance Ministerstva vnitra, přičemž oznámení o uložení písemnosti bylo vyvěšeno dne 27. 8. 2002 a svěšeno dne 6. 9. 2002. Písemnost je v obou případech opatřena razítkem žalovaného a za odbor azylové a migrační politiky je podepsáno příslušnou úřednicí (příjmením S.). Podle úředního záznamu ze dne 9. 9. 2002, založeného rovněž ve správním spise, se v uvedený den bez sdělení důvodů stěžovatel nedostavil k pohovoru, přestože mu byla výzva doručena. Ve spise je dále založeno II. předvolání k pohovoru ve věci řízení o azylu ze dne 22. 10. 2002, jímž byl stěžovatel vyzván k pohovoru na den 4. 11. 2002 do téhož azylového zařízení, přičemž i toto předvolání obsahuje poznámku, že vzhledem k tomu, že se nezdržuje v místě svého hlášeného pobytu, byla písemnost doručena podle § 24 odst. 2 zákona o azylu u pověřeného zaměstnance Ministerstva vnitra. Oznámení o uložení písemnosti bylo vyvěšeno dne 22. 10. 2002 a svěšeno dne 1. 11. 2002. Podle úředního záznamu, učiněného dne 22. 10. 2002 (?), se dne 4. 11. 2002 nedostavil k pohovoru účastník řízení – stěžovatel, přestože mu byla výzva doručena. Úřední záznam je opatřen kulatým razítkem žalovaného, a za odbor azylové a migrační politiky jej podepsala úřednice příjmením R. Správní spis dále obsahuje napadené rozhodnutí ze dne 7. 11. 2002, jímž bylo řízení o udělení azylu zastaveno podle § 25 písm. d) zákona o azylu, a současně doručenku o převzetí tohoto rozhodnutí stěžovatelem dne 21. 11. 2002, jakož i protokol o předání rozhodnutí z téhož dne, jehož součástí je písemné vyjádření stěžovatele, že byl seznámen ve španělském jazyce s obsahem správního rozhodnutí, jeho obsahu rozumí a originální výtisk tohoto rozhodnutí převzal do vlastních rukou dne 21. 11. 2002. Konečně pak je ve spise založeno stěžovatelovo oznámení o změně místa hlášeného pobytu ze dne 6. 12. 2002, v němž oznamuje úmysl změnit místo hlášeného pobytu na adresu Z. V. 29, Ú. n. L. Dne 9. 1. 2003 Odbor azylové a migrační politiky, pracoviště Červený Újezd, vyslovilo souhlas s uvedenou změnou místa hlášeného pobytu.

Podle ustanovení § 25 písm. d) zákona o azylu (ve znění platném v době vydání přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného) se řízení o udělení azylu zastaví, jestliže žadatel se bez vážného důvodu opakovaně nedostavuje k pohovoru (§ 23 odst. 2 téhož zákona), nebo neposkytuje informace nezbytné pro spolehlivé zjištění skutečného stavu věci a na základě dosud zjištěných skutečností nelze rozhodnout. Podle ustanovení § 24 odst. 2 téhož zákona (na něž je ve výše citovaném ustanovení o zastavení řízení odkaz) se písemnost, kterou se nepodařilo doručit, uloží v přijímacím nebo pobytovém středisku, kde je žadatel o udělení azylu hlášen k pobytu, nebo v ministerstvem určeném azylovém zařízení, je-li hlášen k pobytu mimo azylové zařízení. Oznámení o uložení nedoručené písemnosti se vyvěsí v přijímacím nebo pobytovém středisku na úřední desce. Nevyzvedne-li si adresát zásilku do 10ti dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Citované ustanovení je nutno vykládat v souvislosti s následujícím, t. j. třetím odstavcem § 24 zákona o azylu, neboť toto ustanovení stanoví, že doručení

se provede podle druhého odstavce po hodnověrném zjištění, že se žadatel o udělení azylu dlouhodobě nezdržuje v místě, kde je hlášen k pobytu, a to v případě, že místo jeho pobytu není známo.

Jak z obsahu správního spisu vyplývá, žalovaný tento zákonem předepsaný postup v případě stěžovatele nedodržel. Žalovanému je nutno přisvědčit, že od 18. 6. 2002 byl stěžovatel hlášen k pobytu v PoS Červený Újezd a že místo hlášeného pobytu opustil dne 22. 7. 2002, přičemž z obsahu spisu nevyplývá, že by mu k tomu byl azylovým zařízením udělen souhlas. Do azylového zařízení se vrátil dne 24. 7. 2002 a opětovně toto zařízení opustil až 26. 8. 2002, přičemž již dne následujícího, t. j. dne 27. 8. 2002 bylo vydáno „předvolání k pohovoru ve věci řízení o azylu“ na den 9. 9. 2002 a zřejmě učiněn pokus o jeho doručení stěžovateli. Lze to dovodit ze záznamu žalovaného, který je dodatkem u předvolání k pohovoru na den 9. 9. 2002, podle něhož, vzhledem k tomu, že se stěžovatel nezdržuje v místě svého hlášeného pobytu, byla písemnost doručena podle § 24 odst. 2 zákona o azylu; písemnost byla uložena u pověřeného zaměstnance Ministerstva vnitra a oznámení o uložení písemnosti bylo vyvěšeno téhož dne. Svěšeno pak bylo dne 6. 9. 2002. Ustanovení § 24 zákona o azylu však takový způsob doručování připouští jen po hodnověrném zjištění, že se žadatel o udělení azylu dlouhodobě nezdržuje v místě, kde je k pobytu hlášen. Tento předpoklad v projednávané věci splněn nebyl, neboť pokud žadatel o udělení azylu opustil azylové zařízení dne předcházejícího dni, v němž bylo vyvěšeno oznámení o uložení písemnosti, nelze konstatovat, že se dlouhodobě nezdržoval v místě hlášeného pobytu, neboť zákonodárce touto dlouhodobostí rozhodně mínil časový úsek delší, než pouhý jeden den nebo dokonce jen několik hodin. Totéž pak lze konstatovat i ve vztahu k postupu správního orgánu při doručování druhého předvolání k pohovoru, neboť přestože podle záznamu žalovaného se stěžovatel do azylového zařízení vrátil dne 18. 9. 2002 a opětovně je opustil dne 20. 10. 2002 (aniž by z obsahu spisu vyplývalo, že by v této více než měsíc trvající přítomnosti mu bylo oznámeno, že se měl dostavit k pohovoru dne 9. 9. 2002), bylo druhé předvolání k pohovoru vydáno 2 dny poté, co stěžovatel údajně svévolně azylové řízení opět opustil. Navíc úřední záznam o jeho nedostavení se k pohovoru dne 4. 11. 2002 byl vydán ještě před tímto datem (22. 10. 2002). Rovněž v tomto případě není splněn předpoklad hodnověrného zjištění, že se žadatel o udělení azylu dlouhodobě nezdržuje v místě, kde je hlášen k pobytu. Navíc nutno dodat, že lze mít důvodné pochybnosti i o splnění druhého předpokladu uvedeného v ustanovení § 24 odst. 3 zákona o azylu, totiž, že místo skutečného pobytu stěžovatele v době, kdy bylo předvolání v azylovém zařízení vyvěšeno, nebylo známo. I když lze potvrdit údaj žalovaného, že oficiální souhlas se změnou místa hlášeného pobytu byl stěžovateli vydán až později, konkrétně dne 9. 1. 2003, je z obsahu správního spisu patrno, že údaj o tom, že v České republice se zdržuje na adrese v Ú. n. L., Z. V. 29, u svého bratra, a že se chce se na této adrese zdržovat a pracovat v bratrově firmě, byl znám správnímu orgánu již od podání stěžovatelovy žádosti o udělení azylu, t. j. nejméně od 28. 5. 2002.

Nutno proto uzavřít, že při předvolávání stěžovatele k pohovorům o důvodech žádosti o udělení azylu nebyl dodržen postup uvedený v § 24 zákona o azylu a nelze tudíž ze zákonného hlediska pokládat tato předvolání za doručená. Pak nebyly splněny podmínky pro zastavení azylového řízení podle § 25 písm. d) zákona o azylu, neboť není možno konstatovat, že by se žadatel o udělení azylu bez vážného důvodu opakovaně nedostavil k pohovorům, když výzvy k těmto pohovorům mu nejen fakticky, ale ani za použití zákonné fikce doručeny nebyly. Pokud pak Krajský soud v Ústí nad Labem napadeným rozsudkem žalobu proti takovémuto rozhodnutí o zastavení řízení zamítl, pak se stěžovatel oprávněně

dovolal důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť napadený rozsudek trpí nezákonností spočívající v nesprávném posouzení této právní otázky soudem. Dovolal se právem též důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť správní řízení, jak bylo výše podrobně uvedeno, bylo zatíženo vadou spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán při vydání rozhodnutí o zastavení řízení podle § 25 písm. d) zákona o azylu vycházel, neměla oporu ve spisech, což ovlivnilo zákonnost tohoto rozhodnutí a Krajský soud v Ústí nad Labem měl pro tuto důvodně vytýkanou vadu takové rozhodnutí správního orgánu zrušit.

Je třeba dodat, že při posuzování podmínek (i procesních) zákona o azylu je třeba zohlednit též charakter země původu žadatele o azyl, způsob výkonu státní moci v ní a možnost uplatňování politických práv a dalších okolností, které mají vliv na naplnění důvodů pro udělení azylu. Je-li o zemi původu žadatele známo, že stav dodržování lidských práv je špatný nebo alespoň problematický, pak je věci nutno věnovat zvýšenou pozornost. To platí zejména za situace, kdy svoboda neúspěšného žadatele o azyl by mohla být při jeho návratu do takové země ohrožena. I když Nejvyšší správní soud si nedovoluje podsouvat správnímu orgánu záměr zmařit doručení předvolánek k pohovoru stěžovateli, neboť je vydal vždy bezprostředně po opuštění azylového zařízení stěžovatelem, ačkoliv v předchozích dnech měl možnost využít jeho přítomnosti a předvolání mu předat do vlastních rukou, je takový postup možno označit přinejmenším za nestandardní. Pokud by tomuto postupu vytýkal stěžovatel účelovost, nezbylo by než oprávněnosti této výtky přitakat. Tento postup nesvědčí o tom, že by správní orgán zohlednil též charakter země původu stěžovatele.

Za oprávněnou lze pak pokládat též kasační námitku stěžovatele, vztahující se k postupu Krajského soudu v Ústí nad Labem, kdy se dovolává důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního. Ačkoliv již z překladu španělsky psané žaloby bylo patrné, že žadatel o udělení azylu vysvětluje své nedostavení se k pohovoru mj. také tím, že jde o nedorozumění vyplývající z jeho neznalosti českého jazyka, nesplnil soud svou poučovací povinnost ve smyslu § 36 odst. 1 s. ř. s., podle něhož je soud povinen poskytnout účastníkům stejné možnosti pro uplatnění jejich práv a poskytnout jim poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu. Soudu již z tohoto podání stěžovatele musela vyplynout pochybnost o schopnosti stěžovatele domluvit se v úředním jazyce a tím i o jeho schopnosti ochránit si svá práva a zájmy v řízení, avšak nepoučil jej o možnosti přibrání tlumočníka do řízení, ani o možnosti ustanovit stěžovateli zástupce pro řízení z řad advokátů ve smyslu § 35 odst. 7 s. ř. s. Vzdor tomu poučení o složení senátu, jakož i o záměru soudu rozhodnout věc ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání zaslal stěžovateli jen v českém jazyce. Tato vada řízení mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V něm je ve smyslu § 110 odst. 3 s. ř. s. krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušovacím rozsudku o nutnosti zrušit napadené rozhodnutí správního orgánu.

Za této procesní situace, kdy napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem byl zrušen, se již Nejvyšší správní soud nezabýval stěžovatelovým návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Pokud jde o náklady řízení o kasační stížnosti, rozhodne o nich podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Krajský soud v Ústí nad Labem v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. června 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu